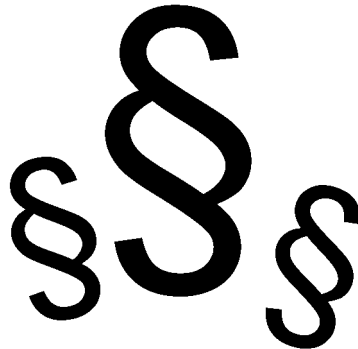

Manuál pre disidenta režimu

alebo

na čo máte právo a čo všetko si môžu voči vám dovoliť

1.

Aké povinnosti má policajt?

§1, §8, §12 a §13 ZPZ

Policajt je povinný:

- vo svojej činnosti sa riadiť ústavou, ústavnými zákonmi, zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi (napr. vyhláškami), a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná. §1
- dbať na vašu česť, vážnosť a dôstojnosť §1
- nepripustiť, aby vám v súvislosti s jeho činnosťou vznikla bezdôvodná ujma a aby prípadný zásah do vašich práv a slobôd prekročil mieru nevyhnutnú na dosiahnutie účelu sledovaného jeho služobnou činnosťou. §8
- pri vykonávaní služobnej činnosti sporej so zásahom do vašich práv alebo slobôd vás hneď, ako je to možné, poučiť o vašich právach. §8
- ak to povaha a okolnosti dovoľujú, použiť výzvu zodpovedajúcu zákroku. §12
- pred služobným zákrokom preukázať svoju príslušnosť k Policajnému zboru, ak to povaha a okolnosti služobného zákroku dovoľujú. §13

2.

Ako policajt preukazuje svoju príslušnosť k Policajnému zboru?

§13 a §15 ZPZ

Policajt preukazuje svoju príslušnosť k Policajnému zboru: §13

a) služobnou rovnošatou s identifikačným číslom a pri výkone služobnej činnosti aj s

menovkou policajta, (menovku nemusí mať policajt v civile, kukláč, člen zásahovej jednotky)

b) služobným preukazom,

c) odznakom služby kriminálnej polície alebo

d) ústnym vyhlásením "Polícia" (takto však len vo výnimočných prípadoch, keď okolnosti služobného zákroku neumožňujú túto príslušnosť preukázať inak, hneď ako odpadnú dôvody na toto výnimočné preukázanie, musí sa preukázať spôsobom a-c)

Policajt v civile povinne preukazuje príslušnosť k Policajnému zboru pred začatím služobného zákroku (to znamená, že aj bez vyzvania) ústnym vyhlásením a služobným preukazom alebo odznakom služby kriminálnej polície. §15

Iba ústne vyhlásenie "Polícia" použije ak:

a) zakročuje pod jednotným velením,

b) pri ochrane určených objektov alebo iných strážených objektov alebo

c) pri služobnom zákroku proti osobe zrejme podnapitej, pristihutej pri páchaní trestného činu alebo priestupku, ozbrojenej zbraňou, osobe, ktorá ušla z výkonu trestu odňatia slobody alebo z väzby, osobe predvedenej, zaistenej, zadržanej alebo zatknutej, osobe, ktorá nedovolené prekročila štátnu hranicu. §13

3.

Aké oprávnenia má policajt?

§17-23, §27 a §29 ZPZ

A) Oprávnenie požadovať vysvetlenie, resp. informácie: §17 a §17a

- len ak ste osoba, ktorá môže prispieť k objasneniu skutočností, ktoré sú dôležité
- a to pre odhalenie priestupku alebo správneho deliktu a na zistenie jeho páchatel'a, ako aj na vypátranie hľadaných alebo nezvestných osôb a vecí, alebo na odhalenie trestného činu a na zistenie jeho páchatel'a (t.j. len za týmto účelom)
- musí ísť o potrebné vysvetlenie (to znamená, nemôže požadovať vysvetlenie, ktoré nesúvisí s daným účelom)

V prípade potreby je policajt oprávnený vás vyzvať, aby ste sa ihneď alebo v určenom čase dostavili na útvar Policajného zboru na spísanie zápisnice o podaní vysvetlenia, alebo ak ide o objasňovanie priestupku, na spísanie zápisnice o výsledku objasňovania priestupku.

Ak bez dostatočného ospravedlnenia alebo bez závažných dôvodov tejto výzve nevyhoviete, môže vás policajt predviesť na útvar Policajného zboru za účelom podania vysvetlenia. O predvedení spíše policajt úradný záznam.

Na útvare Policajného zboru:

- zápisnicu o podaní vysvetlenia musí policajt spísať ihneď po dostavení sa na políciu,
- máte právo odmietnuť vysvetlenie (to môžete urobiť už na začiatku pred predvedením)
- policajt je povinný vás poučiť o možnosti odmietnuť vysvetlenie (tiež ešte pred predvedením)
- hneď po spísaní zápisnice vás musia buď odovzdať orgánom činným v trestnom konaní (napr. vás musia obviňovať), alebo ak tak neurobia ihneď prepustiť.

B) Oprávnenie na preukázanie totožnosti §18

Policajt je oprávnený vyzvať vás, ak je to potrebné na plnenie úloh podľa tohto zákona, aby ste preukázali svoju totožnosť dokladom totožnosti.

Za doklad totožnosti sa považuje občiansky preukaz. Iný preukaz (s výnimkou dopravných vecí, keď môže žiadať vodičský preukaz) od vás nemá právo žiadať, takisto iné osobné údaje, ktoré nie sú uvedené v občianskom preukaze – napr. zamestnanie, školu a pod...

Ak odmietnete preukázať svoju totožnosť, alebo nemôžete preukázať svoju totožnosť a ani po predchádzajúcom poskytnutí potrebnej súčinnosti nemôžete hodnoverne preukázať svoje meno a priezvisko, dátum narodenia a adresu bydliska, policajt je oprávnený vás predviesť na útvar Policajného zboru za účelom zistenia totožnosti.

Policajt je povinný vás odovzdať orgánom činným v trestnom konaní ak zistí, že sú dôvody na vaše odovzdanie, inak vás musí ihneď prepustiť.

Ak policajt nezistí vašu totožnosť do 24 hodín od predvedenia, je povinný vás prepustiť.

C) Oprávnenie na predvedenie osoby: §17b

Okrem vyššie menovaných dôvodov keď:

- bol vydaný príkaz na vaše zadržanie alebo zatknutie (kedy vás môžu zatknúť alebo zadržať vid' body 8 a 9),
- ste obvinený a nedostavíte sa po predvolaní na výsluch,
- ste svedok a nedostavíte sa po predvolaní na výsluch alebo
- v iných prípadoch, keď máte ako osoba vypovedať ohľadom priestupku, trestného činu a nedostavíte sa po predvolaní na výsluch.

D) Oprávnenie na zaistenie osoby §19

Policajt je oprávnený vás zaistiť ak:

- svojim konaním bezprostredne ohrozujete svoj život alebo svoje zdravie alebo život a zdravie iných osôb alebo majetok,
- ste boli pristihnutý pri páchaní priestupku a ak je dôvodná obava, že v ňom budete pokračovať, alebo ak je to nevyhnutne potrebné na riadne zistenie alebo objasnenie vecí,
- ste sa pokúsili o útek pri predvedení a dôvodná obava z vášho útoku trvá alebo
- na útvare Policajného zboru urážate policajta alebo inú osobu alebo sa správate inak agresívne.

Útvar policajného zboru musí následne:

- bezodkladne vydať o zaistení rozhodnutie, v ktorom uvedie dôvod, pre ktorý ste boli zaistený, a bez zbytočných prierahov vám ho

odovzdá. Proti rozhodnutiu o zaistení môžete podať odvolanie.

- odovzdať vás orgánom činným v trestnom konaní, ak po vykonaní úkonov zistí, že sú dôvody na odovzdanie, inak vás musí ihneď prepustiť. Zaistenie nesmie trvať viac ako 24 hodín.

- umožniť vám bez zbytočného odkladu na požiadanie vyrozumieť o zaistení niektorú z blízkych osôb a požiadať advokáta o poskytnutie právnej pomoci.

E) Oprávnenie na snímanie identifikačných znakov §20a

Policajt je vám oprávnený odobrať daktyloskopické odtlačky, zisťovať telesné znaky, vykonať meranie tela, vyhotoviť obrazové, zvukové a obdobné záznamy a odobrať vzorky biologických materiálov, ak ste osoba:

- predvedená za účelom zistenia totožnosti, ak na základe oznámených údajov ani v evidencii obyvateľov nemožno zistiť vašu totožnosť,
- zaistená alebo
- zadržaná, zatknutá, obvinená zo spáchania trestného činu.

Zisťovanie telesných znakov a meranie tela vykonáva osoba rovnakého pohlavia.

Odber krvi a odber vzoriek biologických materiálov z intímnych častí ľudského tela vykonáva na základe písomnej žiadosti policajta len odborne spôsobilý zdravotnícky pracovník.

F) Oprávnenie zaistiť vec §21

Policajt je oprávnený zaistiť na vykonanie potrebných úkonov vec, ak má podozrenie, že tá súvisí so spáchaním trestného činu alebo priestupku a jej zaistenie je potrebné na zistenie skutkového stavu veci alebo na rozhodnutie orgánu činného v trestnom konaní, alebo na rozhodnutie orgánu v konaní o priestupku.

Policajt vám musí vydať potvrdenie o zaistení veci s presným opisom veci, ktorý umožní zaistenú vec identifikovať.

Zaistenie veci môže trvať najviac 90 dní.

G) Oprávnenie odňať zbraň §22

Policajt je oprávnený presvedčiť sa, ak proti vám vykonáva služobný zákrok, či nemáte pri

sebe zbraň, a ak ju máte, odňať ju. (ide o bežné „prešacovanie“)

Odňatú zbraň je policajt povinný vrátiť po skončení služobného zákroku.

H) Oprávnenie na zastavovanie a prehliadku dopravného prostriedku §23

Pri plnení úloh vyplývajúcich z tohto zákona je policajt oprávnený dávať pokyny na zastavenie dopravného prostriedku.

Policajt je oprávnený vykonať prehliadku dopravného prostriedku:

- ak je podozrenie, že používaním dopravného prostriedku, na dopravnom prostriedku alebo v súvislosti s dopravným prostriedkom bol spáchaný trestný čin alebo
- pri pátraní po hľadaných osobách, zbraniach, strelive, výbušninách, omamných psychotropných látkach a jedoch a veciach pochádzajúcich z trestnej činnosti alebo súvisiacich s trestnou činnosťou.

CH) Oprávnenie zakázať vstup na určené miesto alebo prikázať zotrvanie na určenom mieste §27

Ak je to nevyhnutné pre bezpečnosť štátu, udržanie verejného poriadku, ochranu zdravia alebo ochranu práv a slobôd iných osôb, policajt je oprávnený každému prikázať, aby

- v nevyhnutne potrebnom čase nevstupoval na určené miesto, ani sa na ňom nezdržoval alebo
- na nevyhnutne potrebný čas zotrval na určenom mieste.

I) Oprávnenie otvoriť byt §29

Policajt je oprávnený otvoriť byt, vstúpiť doň a vykonať opatrenia na odvrátenie hroziaceho nebezpečenstva ak:

- je odôvodnená obava, že je ohrozený život alebo vážne ohrozené zdravie osoby,
- hrozí závažná škoda na majetku a vec neznesie odklad,
- sa v byte zdržuje páchateľ úmyselného trestného činu a nerešpektuje výzvy polície na jeho opustenie, alebo
- vznikne dôvodné podozrenie, že sa v byte nachádza zomretá osoba.

Inak len v prípade domovej prehliadky (viď bod 10) alebo predvážania.

4.

Cely policajného zaistenia (CPZ-tky)

§42-45 a §49 ZPZ

- Do CPZ-tky vás môže policajt umiestniť, ak vás zaistil, zadržal alebo zatkol. §42
- Pred umiestnením má právo odobrať iba také veci, ktorými by ste mohli ohroziť vlastný život alebo zdravie alebo život a zdravie inej osoby. O odobratých veciach musí napísať úradný záznam. §43
- Do cely sa vždy umiestňujú oddelene osoby: §44
 - a) rôzneho pohlavia,
 - b) mladšie ako 18 rokov a dospelé,
 - c) zadržané alebo zatknuté, u ktorých možno predpokladať, že sa proti nim bude viesť spoločné trestné konanie, alebo ich trestné činy spolu súvisia.
- Ak policajt zistí, že ste zranený, alebo ho upozorníte na svoju závažnú chorobu alebo zranenie, musí vám zariadiť lekárske ošetrovanie a vyžiadať si vyjadrenie lekára, či môžete byť umiestnený v cele. §44
- Cela musí byť hygienicky nezávadná §45
- Ak ste umiestnený v cele, môžete podávať návrhy, podnety a sťažnosti. Adresujú sa veliteľovi daného útvaru PZ. Ak sú ústne, musí ich spísať policajt, ktorý vykonáva ochranu cely a posunúť veliteľovi. § 49

5.

Použitie donucovacích prostriedkov

§50-52, §61 a §63 ZPZ

- Pred použitím akéhokoľvek donucovacieho prostriedku vás musí policajt vyzvať, aby ste upustili od protiprávneho konania, s výstrahou, že bude použitý niektorý z donucovacích prostriedkov. Od výzvy a výstrahy môže upustiť iba v prípade, keď je sám napadnutý alebo je ohrozený život alebo zdravie inej osoby a vec neznesie odklad, alebo tomu bránia iné okolnosti. §50

- Policajt môže použiť len taký donucovací prostriedok, ktorý je potrebný na dosiahnutie účelu

sledovaného jeho služobným zákrokom. Jeho použitie a intenzita nesmie byť zjavne neprimeraná konkrétnej situácii (teda žiadne kopance, keď už ležíte na zemi a nebránite sa) §50

- Pri zatýkaní, zaisťovaní, zadržaní, predvedení v prípade, že kladiete iba pasívny odpor, môže použiť

len hmaty a chvaty. Údery, kopy, obušok, či slzný plyn len ak kladiete aktívny odpor a tiež ak útočíte na majetok, zdravie alebo život policajta, či inej osoby, alebo svojim hrubým správaním porušujete verejný poriadok alebo robíte výtržníctvo. §51

- Pri zatýkaní, zaisťovaní, zadržaní, predvedení vás môže policajt spútať, ale len ak kladiete aktívny

odpor. §52

- Zbraň môže použiť len: §61

- v nutnej obrane

- ak nemožno inak prekonať odpor smerujúci k zmareniu jeho služobného zákroku (to znamená, že až keď vyčerpá iné prostriedky)

- proti nebezpečnému páchatel'ovi na úteku, ak ho nemožno zadržat' inak.

- Ak policajt zistí, že pri použití donucovacích prostriedkov došlo k zraneniu osoby, je povinný, ak to

okolnosti dovoľia, poskytnúť zranenej osobe prvú pomoc a zabezpečiť jej lekárske ošetrovanie. §63

6.

Kedy vás môžu vziať do väzby?

§71 TP

Do väzby vás môžu vziať ak:

- a) ste obvinený,
- b) doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, z ktorého vás obviňujú, bol spáchaný,
- c) skutok má znaky trestného činu,
- d) sú dôvody na podozrenie, že ste tento skutok spáchali a
- e) z vášho konania a ďalších skutočností vyplýva, že
 - újdete alebo sa budete skrývať,
 - budete pôsobiť na svedkov, znalcov, spoluobvinených alebo inak mariť

objasňovanie skutočností závažných pre trestné stíhanie, alebo

- budete pokračovať v trestnej činnosti, dokonáte trestný čin, o ktorý ste sa pokúsili, alebo vykonáte trestný čin, na ktorý ste sa pripravovali alebo ktorým ste hrozili.

Pred vzatím do väzby musíte byť vždy vypočutý.

7.

Ako dlho môže trvať väzba?

§76 TP

- a) pri prečinoch (prečin je trestný čin spáchaný z nedbanlivosti alebo úmyselný trestný čin s hornou hranicou trestu odňatia slobody max. 5 rokov) 12 mesiacov.
- b) pri zločinoch (zločin je úmyselný trestný čin s hornou hranicou trestu odňatia slobody viac ako 5 rokov) 36 mesiacov.
- c) pri obzvlášť závažných zločinoch (t.j. zločin s dolnou hranicou trestu odňatia slobody min. 8 rokov) 48 mesiacov.

8.

Kedy vás môžu zadržať?

§85-86 TP

Zadržať vás môžu, ak:

- ste podozrivý alebo obvinený z trestného činu (teda nemôžu vás zadržať kvôli priestupku, vtedy vás môžu len zaistiť vid' bod 3/D a v iných vyššie menovaných prípadoch predviesť)
- ak je tu niektorý z dôvodov väzby vid' bod 6/e a
- pre neodkladnosť veci nemožno rozhodnutie o väzbe vopred zadovážiť.

Na zadržanie treba predchádzajúci súhlas prokurátora. Bez takéhoto súhlasu možno zadržanie vykonať, len ak vec nepripúšťa odklad a súhlas vopred nemožno dosiahnuť, najmä ak ste boli pristihnutý pri trestnom čine alebo zastihnutý na úteku.

Po zadržaní musíte byť bez meškania oboznámený s dôvodmi zadržania a vypočutý.

V prípade, že bude podozrenie rozptýlené alebo dôvody zadržania z inej príčiny odpadnú, musia vás prepustiť ihneď na slobodu.

Ak vás neprepustia na slobodu, musia voči vám vzniesť obvinenie a znova vypočuť.

Celé zadržanie nesmie trvať dlhšie ako 48 hodín. Len v prípade, že dá prokurátor návrh na vzatie do väzby, môže trvať ďalších 48 hodín alebo pri obzvlášť závažných zločinoch 72 hodín, dokým o ňom súd nerozhodne.

Ako zadržaná osoba máte právo zvoliť si obhajcu a radiť sa s ním už v priebehu zadržania bez prítomnosti tretej osoby; a tiež právo požadovať, aby obhajca bol prítomný pri vašom výsluchu, ibaže by bol v lehote 48 hodín od zadržania nedosiahnuteľný.

9.

Kedy vás môžu zatknúť?

§73 TP

Zatknúť vás môžu ak:

- ste obvinený
- ak je tu niektorý z dôvodov väzby vid' bod 6/e
- nemožno vás predvolať, predviesť alebo zadržať

Policiajt, ktorý vás zatkne, vás do 24 hodín musí dodať súdu, ktorý rozhodne o vašej väzbe. Súd má potom ďalších 48 hodín a pri obzvlášť závažných zločinoch 72 hodín, aby rozhodol. Potom vás musia prepustiť na slobodu.

10.

Domová prehliadka

§99-100 TP

Dôvodom na vykonanie domovej prehliadky môže byť len dôvodné podozrenie, že v byte alebo v inom priestore slúžiacom na bývanie alebo v priestoroch k nim patriacim: §99

- je vec dôležitá pre trestné konanie
- sa tam skrýva osoba podozrivá zo spáchania trestného činu
- je potrebné vykonať zaistenie hnutelných vecí na uspokojenie nároku poškodeného na náhradu škody.

Možno ju vykonať len na základe písomného príkazu sudcu, ktorý musí byť odôvodnený. Doručuje sa pri prehliadke a len ak by nemohol byť doručený (boli by ste nezastihnuteľný) do 24 hodín po odpadnutí prekážky, ktorá bránila jeho doručeniu. §100

11.

Vstup do obydli, iných priestorov a na pozemok

§103 a §105 TP

Policajt môže vstúpiť do obydli, iných priestorov alebo na pozemok len vtedy, ak vec neznesie odklad a vstup je nevyhnutný na: §103

- ochranu života alebo zdravia osôb alebo
- na ochranu štátu,
- udržanie verejného poriadku,
- ochranu majetku,
- ochranu práv a slobôd,
- v prípadoch, keď má oprávnenie na otvorenie bytu (viď bod 3/I)
- v prípade vykonávania domovej prehliadky (viď bod 10)

Policajt je vám alebo inej osobe vo vašej domácnosti povinný umožniť účasť na prehliadke (to znamená, že ak u vás nikto nie je doma, prehliadka sa nemôže vykonať, to neplatí, ak by ste sa všetci skrývali alebo boli nezvestní). §105

Pri prehliadke musí byť prítomná nezúčastnená osoba (spravidla zástupca mestského/obecného úradu). §105

Pred začatím vás (ak tomu nebránia závažné prekážky) musí policajt vyzvať, aby ste vydali hľadané veci, atď... §104 a tiež sa vám preukázať príkazom na domovú prehliadku. §105

Všetky veci, ktoré vám policajt odníme musí zapísať do zápisnice o prehliadke aj s ich presným opisom. §105 a o výkone prehliadky vám musí dať potvrdenie (kópia zápisnice) §105.

12.

Osobná prehliadka

§99 a §102 TP

Policajt sa vždy, keď vykonáva služobný zákrok môže presvedčiť, či nemáte pri sebe zbraň (prešacovanie, viď bod 2/G), podrobnú osobnú

prehliadku môže vykonať len ak má dôvodné podozrenie, že máte pri sebe vec dôležitú pre trestné konanie (teda nemôže ísť o priestupok). §99

Osobná prehliadka je ešte možná v prípade, že ste zadržaný, zatknutý alebo vás berú do väzby. §99

Osobnú prehliadku vykonáva vždy osoba rovnakého pohlavia. §102 (3)

13.

„Slávne paragrafy“, ktoré sa najčastejšie používajú

TZ

Podpora a propagácia skupín smerujúcich k potlačeniu základných práv a slobôd

§ 421

(1) Kto podporuje alebo propaguje skupinu osôb, ktorá násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy smeruje k potlačeniu základných práv a slobôd osôb, potrestá sa odňatím slobody na jeden rok až päť rokov.

(2) Odňatím slobody na štyri roky až osem rokov sa páchatel' potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a) verejne,
- b) závažnejším spôsobom konania, alebo
- c) za krízovej situácie.

§ 422

(1) Kto verejne, najmä používaním zástav, odznakov, rovnošiat a hesiel, prejavuje sympatie k hnutiam, ktoré násilím, hrozbou násilia alebo hrozbou inej ťažkej ujmy smerujú k potlačaniu základných práv a slobôd osôb, potrestá sa odňatím slobody na šesť mesiacov až tri roky.

(2) Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto verejne popiera, spochybňuje, schvaľuje alebo sa snaží ospravedlniť holokaust.

§ 423

Hanobenie národa, rasy a presvedčenia

(1) Kto verejne hanobí

- a) niektorý národ, jeho jazyk, niektorú rasu alebo etnickú skupinu alebo

b) skupinu osôb pre jeho vyznanie alebo preto, že sú bez vyznania, potrestá sa odňatím slobody až na jeden rok.

(2) Odňatím slobody až na tri roky sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1

- a) najmenej s dvoma osobami,
- b) v spojení s cudzou mocou alebo cudzím činiteľom,
- c) ako verejný činiteľ, alebo
- d) za krízovej situácie.

§ 424

Podnecovanie k národnostnej, rasovej a etnickej nenávisti

(1) Kto verejne

- a) sa vyhráza jednotlivcovi alebo skupine osôb pre ich príslušnosť k niektorému národu, národnosti, rase alebo etnickej skupine alebo pre ich farbu pleti, obmedzovaním ich práv a slobôd, alebo kto takéto obmedzenie vykonal, alebo
- b) podnecuje k obmedzovaniu práv a slobôd niektorého národa, národnosti, rasy alebo etnickej skupiny, potrestá sa odňatím slobody až na tri roky.

(2) Rovnako ako v odseku 1 sa potrestá, kto sa spolčí alebo zhromaždí na spáchanie činu uvedeného v odseku 1.

(3) Odňatím slobody na jeden rok až päť rokov sa páchatel potrestá, ak spácha čin uvedený v odseku 1 alebo 2

- a) v spojení s cudzou mocou alebo cudzím činiteľom,
- b) ako verejný činiteľ, alebo
- c) za krízovej situácie.

14.

Vylepovanie plagátov a nosenie zbraní

§47 ZOP

Priestupok proti verejnému poriadku je:

a.) Znečistenie verejného priestranstva, verejne prístupného objektu alebo znečistenie verejnoprospešného zariadenia plagátovou výzdobou alebo komerčnými a reklamnými oznamami.

Pokuta je do 1000 Sk.

b) Nosenie chladných zbraní najmä dýk, bodákov a šablí ako aj iných predmetov, ktorými možno ublížiť na zdraví, ak možno z okolností prípadu alebo správania sa osoby usudzovať, že sa majú použiť na násilie alebo hrozbu násilím na miestach prístupných verejnosti.

Pokuta je do 5000 Sk.

Strelnú zbraň môžete nosiť na verejnosti len, ak máte povolenie na nosenie tejto zbrane, t.j. zbrojný preukaz typu A (viď Zákon o strelných zbraniach a strelive 190/2003). Na verejných zhromaždeniach nesmiete nosiť strelnú zbraň vôbec. Pokuta za to je do 1000 Sk. (viď Zákon o zhromažďovaní práve 84/1990).

15.

Rady na záver:

1.) Zapište si, alebo sa snažte zapamätať vždy menovku alebo aspoň identifikačné číslo policajta, ktorý voči vám vykonáva služobnú činnosť, či zákrok. Uľahčí to hľadanie konkrétneho vinníka, na ktorého budete prípadne podávať trestné oznámenie, či sťažnosť.

2.) Snažte sa zapamätať všetko (ako policajt koná, čo hovorí), čo by mohlo byť porušením zákona zo strany polície. Ideálne je, ak je to možné, nafilmovať si, či inak zaznamenať postup polície.

3.) Podľa možnosti nikdy nevypovedajte, nedávajte vysvetlenia a nepriznávajte sa.

4.) Trvajte na tom, aby ste dostali všetky potrebné dokumenty, na ktoré máte právo (napr. zápisnicu o prehliadke).

5.) Pozorne si prečítajte všetko, čo vám dajú podpísať a v prípade ich nezákonného postupu, s ktorým nesúhlasíte, nič nepodpisujte.

6.) Domáhajte sa svojich práv a vyžadujte, aby si policajti plnili svoje povinnosti.

7.) Zachovajte chladnú hlavu, nenechajte sa znervózniť a každý krok a slovo sa snažte dobre premyslieť.

8.) Nebuďte zbytočne agresívny, či neslušný, nerozčuľujte sa, snažte sa konať v medziach slušného správania.

9.) Dajte im pocítiť, že sa nebojíte, a na vašej strane je pravda i zákon.

10.) Policajta vždy upozornite na to, že porušuje zákon (ak ho porušuje) a vystavuje sa možnosti trestného stíhania.

11.) V prípade predvedenia, zaistenia, zadržania a pod. sa snažte dať čím skôr vedieť ostatným o vašej situácii.

12.) Pozorne si všímajte všetko, čo sa okolo vás deje.

13.) Prečítajte si dané zákony i tieto rady, príp. ich majte u seba, aby ste ich mohli okamžite použiť.

Poznámka:

1.) Za jednotlivými časťami zámerne uvádzam čísla paragrafov, v ktorých sa tieto ustanovenia nachádzajú,

pre lepšiu orientáciu v zákonoch a pre väčšiu dôveryhodnosť pri použití týchto ustanovení v styku s policajtom.

2.) Skratky zákonov:

ZPZ – Zákon o Policajnom zbore 171/1993 Z.z.

TP – Trestný poriadok 301/2005 Z.z.

TZ – Trestný zákon 300/2005 Z.z.

ZOP – Zákon o priestupkoch 372/1990 Zb.

3.) V prílohe, v Zákone o zhromažďovacom práve sa nachádzajú najdôležitejšie ustanovenia týkajúce sa verejných zhromaždení. Pre jeho dôležitosť ho uvádzam celý.

84/1990 Zb.

ZÁKON

o zhromažďovacom práve

(posledná zmena: 515/2003 Z.z.)

§ 1

(1) Občania majú právo pokojne sa zhromažďovať.

(2) Výkon tohto práva slúži občanom na využívanie slobody prejavu a ďalších ústavných práv a slobôd, na výmenu informácií a názorov a na účasť na riešení verejných a iných spoločných záležitostí vyjadrením postojov a stanovísk.

(3) Za zhromaždenie sa podľa tohto zákona považujú aj pouličné sprievody a manifestácie.

(4) Na zhromaždenie nie je potrebné predchádzajúce povolenie štátneho orgánu.

(5) Sú zakázané zhromaždenia v okruhu 100 m od budov zákonodarných zborov alebo od miest, kde tieto zbory rokujú.

§ 2

Za zhromaždenie podľa tohto zákona sa nepovažujú:

- zhromaždenia osôb súvisiace s činnosťou štátnych orgánov upravené inými právnymi predpismi;
- zhromaždenia súvisiace s poskytovaním služieb;
- iné zhromaždenia neslúžiace účelu uvedenému v § 1 ods. 2.

Zvolanie zhromaždenia

§ 3

Zhromaždenie môže zvolať občan starší ako 18 rokov alebo právnická osoba alebo skupina osôb (ďalej len "zvolávateľ").

§ 4

(1) Zhromaždenia sa musia oznamovať obci (§ 16)

s výnimkou:

- zhromaždení usporadúvaných právnickými osobami prístupných len ich členom alebo pracovníkom a menovite pozvaným hosťom;
- zhromaždení usporadúvaných cirkvami alebo náboženskými spoločnosťami v kostole alebo v inej modlitebni, procesii, púti a iných sprievodov a zhromaždení slúžiacich na prejavy náboženského vyznania;
- zhromaždení konaných v obydliach občanov;
- zhromaždení menovite pozvaných osôb v uzavretých priestoroch.

(2) Na zhromaždenie, ktoré podlieha oznamovacej povinnosti, môže obec vyslať svojho zástupcu, ktorému je zvolávateľ povinný vytvoriť podmienky na riadne plnenie jeho úloh, najmä mu umožniť sledovanie priebehu zhromaždenia a vykonanie úkonov nevyhnutných na prípadné rozpustenie zhromaždenia.

(3) Obec môže určiť miesto v obci, kde možno konať zhromaždenie na účel uvedený v § 1 ods. 2 bez oznámenia. Pritom môže určiť dobu, v ktorej sa také zhromaždenia nesmú konať.

§ 5

(1) Zvolávateľ je povinný zhromaždenie písomne oznámiť obci tak, aby obec oznámenie dostala aspoň 5 dní vopred. Obec môže v odôvodnených prípadoch prijať oznámenie aj v kratšej lehote. Za právnickú osobu predloží oznámenie ten, kto je v tejto veci splnomocnený konať v jej mene. Oznámenie sa môže predložiť aj osobne v pracovný deň v dobe medzi ôsmou a pätnástou hodinou. Obec vytvorí podmienky, aby sa oznámenia mohli riadne prijímať.

(2) V oznámení musí zvolávateľ uviesť:

a) účel zhromaždenia, deň a miesto jeho konania a čas začatia; ak ide o zhromaždenie na verejnom priestranstve, aj predpokladaný čas jeho ukončenia;

b) predpokladaný počet účastníkov zhromaždenia;

c) opatrenia, ktoré urobí, aby sa zhromaždenie konalo v súlade so zákonom, najmä počet usporiadateľov, ktorých na organizáciu zhromaždenia určí, a spôsob ich označenia;

d) ak má ísť o pouličný sprievod, východiskové miesto, cestu a miesto ukončenia;

e) meno, priezvisko, rodné číslo a bydlisko zvolávateľa, u právnickej osoby jej názov a sídlo a meno, priezvisko a bydlisko toho, kto je splnomocnený v tejto veci konať v jej mene;

f) meno, priezvisko a bydlisko toho, kto je splnomocnený konať

v zastúpení zvolávateľa.

(3) Ak sa má zhromaždenie konať pod šírym nebom mimo verejných priestranstiev, je zvolávateľ povinný k oznámeniu priložiť súhlas toho, kto je vlastníkom, prípadne užívateľom pozemku.

(4) Ak sa oznámenie predloží osobne, obec to zvolávateľovi písomne potvrdí s uvedením dňa a hodiny, keď bola oznamovacia povinnosť splnená.

(5) Ak zvolávateľ neuvedie údaje podľa odseku 2 a odseku 3, alebo ak sú uvedené údaje neúplné alebo nepresné, obec na to zvolávateľa pri osobnom predložení oznámenia upozorní s tým, že ak tieto vady nebudú odstránené, nepôjde o platné oznámenie. Zvolávateľ je

povinný na mieste oznámenie potrebným spôsobom doplniť alebo upraviť. Ak bolo oznámenie predložené iným spôsobom, obec zvolávateľa na vady bezodkladne písomne upozorní. Povinnosť zvolávateľa podľa odseku 1 je splnená, ak vady oznámenia boli odstránené v lehote tam uvedenej.

§ 6

Oprávnenia a povinnosti zvolávateľa

(1) Zvolávateľ je oprávnený robiť všetky opatrenia na zvolanie zhromaždenia. Najmä je oprávnený v súlade s oznámeným účelom zhromaždenia osobne alebo písomne alebo inak pozývať na účasť na ňom. Zvolávateľ má tiež právo, aby pozvanie na zhromaždenie bolo vo vhodnom čase vyhlásené miestnym rozhlasom. Obce a štátne orgány a organizácie podľa možností a okolností poskytujú zvolávateľovi pomoc.

(2) Oprávnenie zvolávateľa podľa odseku 1 zaniká, ak nebola platne splnená oznamovacia povinnosť podľa § 5 alebo ak bolo zhromaždenie zakázané.

(3) Ak je dôvodná obava, že zhromaždenie bude rušené, môže zvolávateľ požiadať obec alebo príslušný útvar Policajného zboru, aby sa zhromaždeniu poskytla ochrana.

(4) Zvolávateľ je oprávnený vydávať priamo alebo s pomocou usporiadateľov účastníkom pokyny na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia.

(5) Zvolávateľ je povinný

a) poskytnúť obci na jej žiadosť súčinnosť nevyhnutnú na zabezpečenie riadneho priebehu zhromaždenia a splniť povinnosti ustanovené osobitnými právnymi predpismi;

b) zabezpečiť potrebný počet spôsobilých usporiadateľov starších ako 18 rokov;

c) riadiť priebeh zhromaždenia tak, aby sa podstatne neodchyľovalo od účelu zhromaždenia uvedeného v oznámení;

d) dávať záväzné pokyny usporiadateľom;

e) dbať o pokojný priebeh zhromaždenia a robiť opatrenia, aby sa nenarušoval;

f) zhromaždenie ukončiť.

(6) Ak sa zvolávateľovi po narušení pokojného priebehu zhromaždenia nepodarí zaistiť nápravu, požiada o potrebnú pomoc obec alebo

útvár Policajného zboru. Môže tak urobiť tiež, ak sa účastníci po ukončení zhromaždenia pokojne nerozídu.

(7) Ak zo zhromaždenia vzíde petícia, postupuje sa podľa osobitných predpisov.

(8) Ustanovenia predchádzajúcich odsekov sa primerane vzťahujú aj na zhromaždenia, ktoré sa podľa § 4 nemusia oznamovať.

§ 7

Povinnosti účastníkov zhromaždenia

(1) Účastníci zhromaždenia sú povinní dbať na pokyny zvolávateľa a usporiadateľov podľa § 6 a zdržať sa všetkého, čo by narušilo riadny a pokojný priebeh zhromaždenia.

(2) Po ukončení zhromaždenia sú jeho účastníci povinní pokojne sa rozísť. Ak je zhromaždenie rozpustené, sú povinní bez meškania opustiť miesto zhromaždenia. V rozchode sa im nesmie žiadnym spôsobom brániť.

(3) Účastníci zhromaždenia nesmú mať pri sebe strelné zbrane alebo výbušniny. Takisto nesmú mať pri sebe iné predmety, ktorými možno ublížiť na zdraví, ak možno z okolností alebo zo správania účastníkov usudzovať, že sa majú použiť na násilie alebo hrozbu násilím.

Úlohy obce

§ 8

Obec môže s ohľadom na miestne podmienky alebo na verejný poriadok navrhnúť zvolávateľovi, aby sa zhromaždenie konalo na inom mieste alebo v iný čas.

§ 9

Obec môže zvolávateľovi uložiť, aby zhromaždenie konané vo večerných hodinách bolo ukončené tak, aby nedošlo k neprimeranému rušeniu nočného pokoja.

§ 10

(1) Obec, ktorej sa zhromaždenie oznámilo, ho zakáže, ak by oznámený účel zhromaždenia smeroval k výzve:

a) popierať alebo obmedzovať osobné, politické alebo iné práva občanov pre ich národnosť, pohlavie, rasu, pôvod, politické alebo iné zmýšľanie, náboženské vyznanie a sociálne postavenie alebo na roznečovanie nenávisť a neznášanlivosti z týchto dôvodov;

b) dopúšťať sa násilia alebo hrubej neslušnosti;
c) inak porušovať ústavu a zákony.

(2) Obec zhromaždenie zakáže aj vtedy, ak

a) sa má konať na mieste, kde by účastníkom hrozilo závažné nebezpečenstvo pre ich zdravie,
b) na rovnakom mieste a v rovnaký čas sa má podľa skôr doručeného oznámenia konať zhromaždenie a medzi zvolávateľmi nedošlo k dohode o úprave času jeho konania; ak nemožno určiť, ktoré oznámenie bolo doručené skôr, rozhodne sa za účasti zástupcov zvolávateľa žrebovaním.

(3) Obec môže zhromaždenie zakázať, ak sa má konať v mieste, kde by potrebné obmedzenie dopravy a zásobovania bolo v závažnom rozpore so záujmom obyvateľstva, ak možno bez neprimeraných ťažkostí konať zhromaždenie inde bez toho, že by sa tým maril oznámený účel zhromaždenia.

(4) Obec nemôže zhromaždenie zakázať z dôvodov uvedených v odsekoch 2 a 3, ak zvolávateľ prijal návrh obce podľa § 8.

§ 11

(1) O zákaze zhromaždenia (§ 10) alebo čase jeho ukončenia (§ 9) rozhodne obec bezodkladne, najneskôr však do troch dní od okamihu, keď dostala platné oznámenie.

(2) Obec písomné vyhotovenie rozhodnutia vyvesí na svojej úradnej tabuli a rozhodnutie vyhlási miestnym rozhlasom alebo iným obdobným spôsobom; pokiaľ sa má zhromaždenie konať na území dvoch alebo viacerých obcí, obvodný úrad zabezpečí, aby jeho rozhodnutie bolo vyhlásené v obciach, v ktorých sa zhromaždenie má konať. Vyvesením na úradnej tabuli je rozhodnutie zvolávateľovi doručené. Na žiadosť zvolávateľa mu obec vydá písomné vyhotovenie rozhodnutia. Pokiaľ obec v lehote uvedenej v odseku 1 nevyvesí písomné vyhotovenie rozhodnutia na svojej úradnej tabuli, môže zvolávateľ zhromaždenie usporiadať.

(3) Proti rozhodnutiu obce podľa odseku 1 môže zvolávateľ do 15 dní od doručenia podať opravný prostriedok na súde, ku ktorému priloží písomné vyhotovenie rozhodnutia. Pre konanie platia obdobne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o preskúmaní rozhodnutí iných orgánov. Opravný prostriedok

nemá odkladný účinok. Súd rozhodne do troch dní. Rozhodnutie zruší, ak neboli dané dôvody k zákazu zhromaždenia. Zvolávateľ je potom oprávnený zhromaždenie usporiadať podľa pôvodného oznámenia alebo neskôr tak, aby sa zhromaždenie uskutočnilo do 30 dní od právoplatnosti rozhodnutia súdu. Ak zhromaždenie usporiada v neskoršej dobe, upovedomí o tom obec najneskôr 1 deň pred konaním zhromaždenia.

§ 12

(1) Ak sa zhromaždenie koná, hoci bolo zakázané, zástupca obce vyzve zvolávateľa, aby zhromaždenie bez meškania ukončil. Pokiaľ zvolávateľ neurobí účinné opatrenia, aby sa účastníci pokojne rozišli, oznámi zástupca obce účastníkom, že zhromaždenie je rozpustené, a vyzve ich, aby sa pokojne rozišli. Oznámenie musí obsahovať dôvody na rozpustenie a upozornenie na následky neuposlušnosti tejto výzvy a musí sa urobiť takým spôsobom, aby bolo účastníkom zhromaždenia zrozumiteľné a aby sa s ním všetci účastníci zhromaždenia mohli oboznámiť.

(2) Za neprítomnosti zástupcu obce môže zhromaždenie uvedené v odseku 1 rozpustiť spôsobom tam ustanoveným aj príslušník Policajného zboru v službe.

(3) Zhromaždenie, ktoré sa koná bez toho, že bolo oznámené podľa § 5, bude spôsobom uvedeným v odseku 1 rozpustené, ak nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz podľa § 10 ods. 1 až 3. To platí aj pre zhromaždenia, ktoré neboli zvolané. Zodpovednosť zvolávateľov za priestupok nie je dotknutá, aj keď zhromaždenie nebolo rozpustené.

(4) Spôsobom uvedeným v odseku 1 sa postupuje aj vtedy, ak zhromaždenie konané vo večerných hodinách pokračuje aj po určenom čase ukončenia (§ 9).

(5) Zhromaždenie, ktoré bolo oznámené a nebolo zakázané, môže byť spôsobom uvedeným v odseku 1 rozpustené, ak sa podstatne odchýlilo od oznámeného účelu takým spôsobom, že v priebehu zhromaždenia nastali okolnosti, ktoré by odôvodnili jeho zákaz podľa § 10 ods. 1.

(6) Zhromaždenie uvedené v odseku 3 a v odseku 5 môže zástupca obce rozpustiť spôsobom ustanoveným v odseku 1, ak účastníci zhromaždenia páchajú trestné činy a nápravu sa nepodarilo zaistiť iným spôsobom, najmä zákrokom proti jednotlivým páchatelom. V neprítomnosti zástupcu obce tak môže urobiť náčelník príslušného útvaru Policajného zboru alebo veliaci príslušník.

§ 13

Proti rozpusteniu zhromaždenia môže zvolávateľ alebo účastník zhromaždenia do 15 dní podať námietky na súde. Súd rozhodne, či zhromaždenie bolo alebo nebolo rozpustené v súlade so zákonom. Pre konanie platia obdobne ustanovenia Občianskeho súdneho poriadku o preskúmaní rozhodnutí iných orgánov.

§ 14

Priestupok proti zhromažďovaciemu právu

(1) Tomu, kto zvoláva alebo usporadúva zhromaždenie bez toho, že by splnil oznamovaciu povinnosť, alebo usporadúva zhromaždenie, ktoré bolo zakázané, alebo závažne poruší inú povinnosť zvolávateľa podľa tohto zákona, môže byť uložená pokuta do výšky 1 000,- Sk.

(2) Rovnaká pokuta môže byť uložená tomu, kto

- a) neuposlúchne poriadkové opatrenia zvolávateľa alebo určených usporiadateľov zhromaždenia alebo týmto osobám bráni v plnení ich povinností;

- b) neoprávnene sťažuje účastníkom zhromaždenia prístup na zhromaždenie alebo im v tom bráni;

- c) ako účastník zhromaždenia má pri sebe strelnú zbraň alebo výbušninu alebo iné predmety, ktorými možno ublížiť na zdraví, a ak možno z okolností alebo z jeho správania usudzovať, že sa majú použiť na násilie alebo na hrozbu násilím;

- d) neoprávnene vnikne do zhromaždenia;

- e) neprístojným správaním bráni účastníkom v splnení účelu zhromaždenia;

- f) bráni účastníkom zhromaždenia, aby sa pokojne rozišli.

(3) Inak o priestupku a jeho prejednaní platia všeobecné predpisy.